

МІНІСТЕРСТВО АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВО-ВИРОБНИЧИЙ КОМПЛЕКС
"ХЕРСОНСЬКИЙ АГРОУНІВЕРСИТЕТ"

ТАВРІЙСЬКИЙ НАУКОВИЙ ВІСНИК

ВИПУСК 13

Херсон – 2000

Видається за рішенням науково-координаційної ради по Херсон-
ській області Південного наукового центру Національної Академії на-
ук України, Вченої ради Херсонського державного аграрного універ-
ситету та Президії Української Академії аграрних наук з 1996 року.
Зареєстрований у ВАК України в 1997 році "с.-г. науки", перестрацію
прошов у червні 1999 (постанова президії ВАК №1-05/7) та у лютому
2000 року (№2-02/2) додатково "Економіка в сільському господарстві".

Редакційна колегія:

Ушаренко В.О. – д.с.-г.н., професор, академік УАН
(головний редактор);
Коваленко В.П. – д.с.-г.н., професор, чл. кор. УАН
(заст. головного редактора);
Морозов В.В. – к.с.-г.н., доцент (заст. головного редактора);
Жарінов В.І. – д.с.-г.н., професор;
Шерман І.М. – д.с.-г.н., професор;
Філіп'єв І.Д. – д.с.-г.н., професор;
Орлюк А.П. – д.с.-г.н., професор;
Бовченко Б.О. – д.с.-г.н., професор;
Іванов В.О. – д.с.-г.н., професор;
Благодатний В.І. – д.с.-г.н., професор;
Мармуль Л.О. – д.с.-г.н., професор;
Данилін В.М. – д.с.-г.н., професор;
Николайчук Н.С. – д.с.-г.н., професор;
Кудряшов В.П. – д.с.-г.н., професор.

У збірнику поділяється результати наукових досліджень теорети-
чного та практичного характеру з різноманітних питань агропромис-
лового комплексу.
Розрахований на наукових працівників, аспірантів, магістрів,
викладачів вищих учбових закладів та виробників, зв'язаних з вирі-
шенням важливих питань в галузях агропромислового комплексу.

Рекомендовано до друку вченою радою Херсонського держав-
ного аграрного університету 28.02.2000 року (протокол №8).

показниками. Однак у тварин дослідних груп спостерігалось деяке підвищення вмісту у крові загального білка на 4,2-4,5% що, очевидно, характеризувало певне збільшення обміну азоту в їх організмі. При цьому обмін кальцію і фосфору у тварин усіх груп був практично однаковим.

Слід зауважити, що загальний рівень окислювально-відновних процесів на підставі оцінки активності ферментів пероксидази та каталази у тварин дослідних груп був дещо вищим, ніж у контролі (на 5,0-5,7%).

Таким чином, застосування біомаси рибоксину як джерела цієї біологічно активної речовини у раціонах відлучених поросят гіпотрофіків дозволяє стимулювати інтенсивність їх росту. Згодовування препарату сприяє збільшенню середньодобових приростів на 22,1-27,0% та збереженості на 15-20%.

УДК 636.4.082

ВІДГОДІВЕЛЬНА ТА М'ЯСНА ПРОДУКТИВНІСТЬ СВИНЕЙ У РІЗНИХ ВАРІАНТАХ ДВОХ ТА ТРЬОХПОРІДНОГО СХРЕЩУВАННЯ

В.А.ЛІСНИЙ – к.с.-г.н., доцент

І.В.НАЗАРЕНКО – пошукач, Херсонський ДАУ

Критеріями відгодівельної та м'ясної продуктивності свиней є кількість та якість отриманої від них продукції. Важливим показником продуктивності є досягнення тваринами потрібної живої маси у найбільш ранньому віці та отримання від них самого високого приросту при менших витратах кормів на одиницю приросту. Відгодівельні якості тварин в значній мірі залежить від умов годівлі та утримання, але й генотипи мають досить суттєвий вплив. Спадковість цих ознак середня, а м'ясних ознак – висока, тому їх рівень у помісей та гібридів залежить від якостей вихідних порід та ліній, які використовують у схрещуванні.

З метою оцінки впливу різних генотипів на відгодівельні та м'ясні якості був проведений науково-господарський дослід в умовах племферми КСП "Радянська земля" Білозерського району Херсонської області. Дослідження проводились у два етапи. На першому етапі вивчали відгодівельні та м'ясні якості двохпородних тварин отриманих від маток великої білої породи та кнурів спеціалізованих батьківських порід та ліній за загальноприйнятими зоотехнічними показниками.

На другому етапі у дослідних групах були трьохпородні підсвинки. Вирощування та відгодівлю молодняку різних генотипів здійснювали у однакових умовах за традиційною технологією у групових станках на помірно-концентрованих районах з використанням зелених та соковитих кормів.

Контролем служили чистопородні підсвинки великої білої породи. Групи формували у двохмісячному віці за методом аналогів з урахуванням живої маси, віку та породності. У кожну групу було одібрано по 16 голів на першому етапі досліду та по 12 голів на другому етапі досліджень (табл.1).

За період дорощування підсвинки мали різну енергію росту. На початок відгодівлі тобто у 4 місяці встановлені певні відмінності. Помісі другої групи у 4-х місячному віці високовірогідно переважали своїх чистопорідних ровесників на 4,9 кг. Вони мали більш високу енергію росту і у наступні вікові періоди та на кінець відгодівлі високовірогідно переважали контрольну групу за всіма відгодівельними ознаками. За віком досягнення живої маси, який склав 242,7 дні різниця з контролем складала 28,2 дні. Високими відгодівельними якостями відрізнялися і помісі від кнурів молдавського м'ясного типу, вони мали дещо навіть вищу енергію росту на відгодівлі та кращий показник витрати кормів на одиницю приросту. Різниця з контролем склала 0,78 корм.од.

Серед трьохпорідних підсвинків кращими відгодівельними якостями відрізнялись підсвинки, отримані від помісних маток (ВБХУМ) та кнурів спеціалізованої м'ясної лінії, а також підсвинки отримані від кнурів молдавського м'ясного типу.

З метою вивчення забійних та м'ясних якостей дослідних тварин при досягненні живої маси 100 кг було забито по 4 підсвинки з кожної групи. Аналіз даних контрольного забою і обвалування туш свиней показав, що при аналогічній годівлі піддослідний молодняк II та IV груп за довжиною півтуші площею "м'язового вічка", масою задньої третини півтуші перевершував ровесників I контрольної та V дослідної груп (табл.2).

Підсвинки від кнурів великої чорної породи поступалися ровесникам великої білої породи як за забійним виходом – на 2,2 %, так і за іншими показниками м'ясних якостей, так за масою задньої третини напівтуші, різниця на користь контролю склала 0,8 кг.

Найдовшими були туші від кнурів молдавського м'ясного типу, вони на 5,5 см, або на 5,9 % перевершували підсвинків великої білої породи. Підсвинки цього генотипу мали самий тонкий шпик – 24,6 мм, що на 24,3 % менше ніж у контролі ($P \geq 0,95$).

Таблиця 1 – Відгодівельні якості підсвинків різних генотипів

Групи та їх призначення	Порода та породність підсвинків	Жива маса, кг		Вік досягнення живої маси 100 кг, днів	Середньодобовий приріст на відгодівлі, г		Витрати кормів на 1 кг приросту
		у 4 міс.	у 10 міс.		до живої маси 100 кг	до 10 місяців	
I контрольна	ВБ чистопорідні	33,6±0,58	116,6±2,59	270,9±4,35	443±15,62	461±13,18	5,74±0,16
II дослідна	1/2 ВБ+ 1/2 УМ	38,5±0,83***	137,5±2,66***	242,7±5,74**	502±10,13**	550±9,15***	5,11±0,19*
III дослідна	1/2ВБ+1/2 ММТ	34,1±0,68	129,4±2,56**	247,5±3,26***	519±12,17**	529±11,05**	4,96±0,12**
IV дослідна	1/2ВБ+ 1/2 СМЛ	33,4±0,79	128,1±2,95*	257,1±6,12	486±9,28**	526±10,24**	5,27±0,25
V дослідна	1/2 ВБ + 1/2 КЧ	32,3±0,72	119,7±2,76	265,8±4,73	464±14,18	486±13,62	5,51±0,08
VI контрольна	ВБ чистопорідні	32,4±0,90	114,6±3,39	272,2±6,53	448±18,18	457±17,68	5,67±0,18
VII дослідна	3/4 ВБ + 1/4 УМ	31,8±0,94	117,5±3,08	266,1±4,28	469±9,25	476±13,63	5,45±0,10
VIII дослідна	1/4ВБ+1/4УМ+ 1/2 ММТ	33,5±1,35	127,4±1,57**	251,6±2,27**	506±6,72**	522±7,08**	5,10±0,06**
IX дослідна	1/4ВБ+1/4УМ+ 1/2 МЛ	34,6±0,97	134,0±3,03***	243,1±4,07***	532±13,69***	552±14,55***	4,92±0,10**
X дослідна	1/4ВБ+1/4УМ +1,2 В/Ч	32,8±1,03	122,3±3,06	260,1±4,75	487±14,37	497±15,86	5,29±0,24

Примітка: ВБ – велика біла; УМ – українська м'ясна; ММТ – молдавський м'ясний тип; СМЛ – спеціалізована м'ясна лінія полтавської селекції; ВЧ– велика чорна.

* P≥0,95; ** P≥0,99; *** P≥0,999.

Таблиця 2 – М'ясо-сальні якості чистопорідних підсвинків та помісей різних генотипів

Група та її призначення	Порода та порідність підсвинків	Довжина півтуші, см	Товщина шпигу, мм	Площа "м'язового вічка"	Маса задньої третини півтуші, кг	Вміст м'яса у туші, %
I контрольна	ВБ чистопорідні	92,8±0,62	32,5±1,81	28,6±1,31	10,9±0,28	56,70±0,62
II дослідна	1/2 ВБ + 1/2 УМ	95,1±0,53	28,3±1,19	32,1±1,45	11,2±0,44	58,54±0,28
III дослідна	1/2 ВБ + 1/2 ММТ	96,3±0,66**	24,6±1,09*	31,8±3,88	11,9±0,26***	60,12±0,42
IV дослідна	1/2 ВБ + 1/2 СМЛ	95,1±1,05	29,0±1,99	31,2±1,89	11,0±1,10	59,17±0,36
V дослідна	1/2 ВБ + 1/2 КЧ	91,1±0,91	34,2±0,25	28,9±0,87	10,1±0,12	53,36±0,54
VI контрольна	ВБ чистопорідні	941±0,67	32,0±1,00	29,6±1,72	10,2±0,20	57,05±0,32
VII дослідна	3/4 ВБ + 1/4 УМ	93,3±0,52	32,5±0,48	30,1±1,93	10,4±0,27	58,14±0,37
VIII дослідна	1/4 ВБ + 1/4 УМ + 1/2 ММТ	99,6±0,86***	25,8±0,69**	32,3±0,77	10,9±0,30	61,31±0,53***
IX дослідна	1/4 ВБ + 1/4 УМ + 1/2 СМЛ	99,7±1,49*	30,1±0,87	33,1±0,67	11,0±0,15***	60,73±0,59***
X дослідна	1/4 ВБ + 1/4 УМ + 1,2 В/Ч	93,9±0,87	32,3±0,57	31,1±1,03	10,4±0,29	55,34±0,29

Трипородолінійні гібриди VIII та IX груп мали на 5,5-5,6 см довші напівтуші, тонший на 1,9-6,2 мм шпиг, та більшу масу задньої третини півтуші на 0,7-0,8 кг.

За останнім показником різниця з контролем була високовірогідна ($P \geq 0,999$). За площею "м'язового вічка" суттєвої різниці між групами не встановлено, але відмічається тенденція збільшення цієї ознаки у гібридів від кнурів молдавського м'ясного типу та спеціалізованої м'ясної лінії. У підсвинків цих генотипів кращі показники маси задньої третини півтуші.

Згідно з результатами обвалування туш свиней забитих при досягненні живої маси 100 кг, найвищим виходом м'яса і найнижчим сала, серед двопородних підсвинків, характеризувалися тварини III групи, отримані від кнурів молдавського м'ясного типу, які перевершували I групу за виходом м'яса на 3,42 %, та мали мен-

ший на 5,57 % вихід сала. Підсвинки, отримані від кнурів великої чорної породи, мали менший вміст м'яса на 3,34 % (у V групі) та на 1,71 % (у X групі) та дещо більший вміст у туші сала на 2.08 %, та 1,79 % відповідно.

Помісні підсвинки від кнурів м'ясних порід завдяки адитивному типу успадкування мали кращі м'ясні якості, але найбільшу перевагу над чистопорідними та помісями від кнурів великої чорної породи мали породно-лінійні гібриди від кнурів молдавського м'ясного типу, а також спеціалізованої м'ясної лінії.

Таким чином, за більшістю відгодівельних та м'ясних якостей серед двохпородних варіантів схрещуванні слід вважати сполучення велика біла х українська м'ясна породи, а серед трьохпородних схрещування помісних маток цього кросу з кнурами спеціалізованої м'ясної лінії. Використання ротаційної зміни плідників за запропонованою схемою дозволить виробнику при мінімальному заезенні племінних тварин організувати відтворення стада, яке забезпечить найбільш високий рівень продуктивності свиней, тобто підвищити ефективність галузі свинарства.

УДК 636.22/28.082.616

ВИКОРИСТАННЯ ІМУНОГЕНЕТИЧНИХ МАРКЕРІВ ДЛЯ АНАЛІЗУ СТІЙКОСТІ ЧЕРВОНОЇ МОЛОЧНОЇ ХУДОБИ ДО ЗАХВОРЮВАННЯ ЛЕЙКОЗОМ

В.Г. НАЗАРЕНКО – к. с.-г. н., зав. лабораторією імуногенетики,
А.В. ВОРОНЕНКО – аспірант, Інститут тваринництва степових районів «Асканія-Нова» УАН

Лейкоз великої рогатої худоби належить до хвороб, які завдають великих економічних збитків господарствам, призводить до розладу системної селекційно-племінної роботи та уповільнення темпів генетичного удосконалення стад. Важливе теоретичне і практичне значення для розробки методів боротьби з лейкозом мають дослідження зв'язку генетичних маркерів із даним захворюванням.

У літературі є відомості про зв'язок між В-локосом груп крові та резистентністю курей до лейкозу і хвороби Марека (Брайлс В.Є. і Брайлс Р.В. 1972, 1974). Спостереження ряду авторів на великій рогатій худобі свідчать про неоднакову частоту зустрічаємості антигенів і алелів груп крові серед хворих на лейкоз та здо-

О.В.Аверчев – Особливості формування кореневої системи гречки на лугово-каштанових ґрунтах в умовах рисової зрошуваної системи юга України	72
---	----

ТВАРИННИЦТВО, КОРМОВИРОБНИЦТВО

В.П.Коваленко, В.Д.Карапуз, М.В.Коновалова – Сучасні аспекти використання статевого диморфізму в селекції тварин	76
Б.О.Вовченко, Д.В.Ковальов, М.В.Козичар – Конституціональна різнотиповість ярок розподілених на класи за інтенсивністю формування.....	80
В.В.Дєбров – Використання метода шляхового аналізу для визначення взаємозв'язку основних господарсько корисних ознак з інтер'єрними показниками гусей	83
С.І.Пентиліук, І.В.Хорунжий, Л.В.Харитонова – Біомаса рибоксину у раціонах відлучених поросят	86
В.А.Лісний, І.В.Назаренко – Відгодівельна та м'ясна продуктивність свиней у різних варіантах двох та трьохпорідного схрещування.....	88
В.Г.Назаренко, А.В.Вороненко – Використання імуногенетичних маркерів для аналізу стійкості червоної молочної худоби до захворювання лейкозом	92
М.П.Закусілов – Ріст та розвиток ягнят, одержаних від молодих маток ранніх строків запліднення	96
В.І.Кравченко, В.Г.Миронов – Створення продуктивного молочного гурту на основі ефективних методів селекції	99
В.Г.Миронов, В.І.Кравченко – молочна продуктивність корів бугаєвідтворювальної групи різних генотипів і ліній в племзаводі "Широке"	102
І.М.Косенко – Вплив бовілакту на показники ліпідного обміну печінки молодняка свиней та їх продуктивність	104
В.П.Кучерявий – Біохімічні показники крові свиней при введенні в раціон бовілакту.....	108
В.Г.Краснощок – Рівень пухово-перової продуктивності гусей різних класів розподілу за живою масою.....	112
С.В.Шамшура – Оцінка м'ясної продуктивності овець різних типів асканійської тонкорунної породи	115

Наукове видання

Таврійський науковий вісник

Збірник наукових статей

Випуск 13

ISBN 966-630-005-2

Технічний редактор – Дудченко С.Г.
Комп'ютерний набір та макетування – Дудченко С.С.

Сдано до набору 4.02.00. Підписано до друку 20.03.200.
Формат 60x84 1/16. Папір офсетний. Друк різкографія.
Гарнітура Arial. Умовн. друк. арк. 14,75. Наклад 300.

Віддруковано у ТОВ «Айлант»
73000, Україна, м.Херсон, пров. Пугачова, 5.
Тел. 26-67-22.